

העותרות : 1. האגודה לזכויות האזרח בישראל
2. קו לעובד

ע"י ב"כ עוה"ד מיכל תג'ר ואח'
מהאגודה לזכויות האזרח בישראל

-נגד-

המשיבה : הנהלת בתי המשפט

ע"י פרקליטות מחוז ירושלים (אזרחי)
רח' מח"ל 7, ירושלים
טל': 073-3920000 ; פקס: 02-6468053

תגובה מטעם העותרות

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 9.6.2026 מתכבדות העותרות להגיש תגובתן כדלהלן :

1. העתירה והבקשה למתן צווי ביניים הוגשו על ידי העותרות ביום 2.6.2026, בתוך מסגרת הזמן שנקבעה במכרז להגשת הצעות, שהיתה במקור עד ליום 8.6.2026 ובהמשך נדחתה ליום 10.6.2026. העותרות פעלו תוך עמידה בסד הזמנים הדחוק שאותו קבעה המשיבה, והגישו עתירתן בתוך סד זה ובמסגרתו.

2. המשיבה, לעומת זאת, לא עמדה בסד הזמנים שקבעה במכרז : הגשת שאלות הבהרה ביחס למכרז נקבעה עד ליום 27.5.2025, ומועד אחרון למענה המשיבה עליהן נקבע ליום 31.5.2025. העותרות פנו למשיבה ביום 25.5.2026, בתוך מסגרת הזמנים של שאלות ההבהרה. המשיבה בחרה שלא להתייחס במענה מטעמה לשאלות הבהרה לפניית העותרות, והסתפקה במעט מאוד מענים, טכניים בעיקרם, לשאלות שהועברו ככל הנראה מאת מציעים פוטנציאליים.

3. העתירה והבקשה למתן צו ביניים וצו ארעי הוגשו ביום 2.6.2026. עוד באותו היום ניתנה החלטת בית המשפט הנכבד, במסגרתה הציע למשיבה לדחות את המועד האחרון להגשת הצעות למכרז עד ליום 17.6.2026. המשיבה נעתרה להצעה ודחתה את המועד. עוד הורה בית המשפט הנכבד על הגשת תגובה עד ליום 8.6.2026.

4. ביום 7.6.2026 (לאחר הגשת העתירה והבקשה, לאחר החלטת בית המשפט הנכבד, לאחר דחיית המועד להגשת הצעות, וסמוך למועד שנקבע להגשת תגובה), השיבה המשיבה לעותרות במכתב שצורף וסומן נספח 3 לבקשתה. למעשה, המשיבה ענתה לעותרות שלושה ימים לפני המועד האחרון להגשת הצעות במכרז (כפי שנקבע על ידה טרם החלטת בית המשפט הנכבד), ולמעלה משבוע לאחר חלוף המועד שנקבע על ידה למענה לשאלות הבהרה, מועד בו מצופה היה ממנה להשיב גם לפניית העותרות.

5. המשיבה היא שבחרה לערוך הפרדה בין חובתה להשיב למציעים פוטנציאליים בלוח הזמנים אותו קבעה ואותו פירסמה באופן ציבורי; לבין חובתה להשיב לעותרות. התנהלות זו, המפרידה בין מענה למציעים לבין מענה לארגונים ציבוריים, אינה התנהלות תקינה ומקובלת, ואין לה כל עיגון בדיון. כפי שפורט בהרחבה בעתירה, העותרות הן ארגוני זכויות אדם המגנים על אינטרס ציבורי מובהק ועל זכויות יסוד של אוכלוסיות מוחלשות שנפגעות מהמכרז. בתי המשפט הכירו לא אחת בכך שארגונים אלו הם "ידה הארוכה" של הביקורת השיפוטית, וכי יש להם זכות עמידה מובהקת דווקא משום שהם מציפים פגמים ב"רובד הפנימי" של המכרז שהמציעים המסחריים השואפים לזכות בו, אינם צפויים להעלות (ר' האמור בסעי' 19-23 לעתירה, לעניין זכות העמידה של עותרים ציבוריים בעתירה הנוגעת למכרז שנושאו חברתי וציבורי, וההפניות שם). חובתה של המשיבה להשיב לפנייתן של העותרות בלוח הזמנים שקבעה למענה לשאלות אינה נופלת מחובתה כלפי מציעים, ובוודאי שאין היא יכולה להשתמש בעובדה שלא עמדה בלוח זמנים זה, ככלי לסיכול הביקורת השיפוטית.

6. זאת ועוד; מענה לעותרים ציבוריים שהעבירו פנייה כחלק משלב שאלות הבהרה, נעשה כעניין שבשגרה במכרזים של משרדי ממשלה אחרים שעוסקים ברכש חברתי. כך, במסגרת מכרז שפרסם משרד הרווחה וענייניו מעונות ממשלתיים מפוקחים של חסות הנוער, מכרז שמספרו 118/2023, התייחס משרד הרווחה בדוח המענה לשאלות הבהרה, גם לפנייתן של ארגון העובדים שאיגד חלק מהעובדים, ושימש בהמשך עותר ציבורי (ר' עת"מ 40028-03-24; פסק דין מיום 11.11.2024, וההתייחסות אליו בסעי' 23 לעתירה). במכרז אחר, גם הוא של משרד הרווחה, הגישה העותרת 1 פה (לצד ארגון ציבורי נוסף - בזכות), השגות בכמה סוגיות בעלות עניין ציבורי במכרז להפעלת מסגרות דיור לאנשים עם מוגבלות (מכרז 2068/2025). גם במקרה זה, משרד הרווחה כלל בדוח מענה לשאלות הבהרה מטעמו, התייחסות עניינית לטענות הארגונים הציבוריים ומענה להן. הוא עשה כן לצד המענה למציעים הפוטנציאליים וכחלק מדוח המענה לשאלות הבהרה, ולמעשה אף ביצע תיקונים במפרט המכרז בעקבות הערות הארגונים. תיקונים אלה לבסוף הביאו להתייחסות עתירה נגד המכרז.

מענה לשאלות הבהרה במכרז 118/2023 פורסם באתר הרכש

מענה לשאלות הבהרה במכרז 2068/2025 פורסם באתר הרכש

7. הנה כי כן, דרך המלך היא מענה לכלל השאלות והפניות שהוגשו ביחס למכרז פומבי, במסגרת סד הזמנים שקבוע במסמכי המכרז וכחלק משלב המענה לשאלות הבהרה, בוודאי בשעה שהארגון הציבורי עמד בסד זמנים זה ופעל לפיו, כפי שעשו העותרות בענייננו. חשיבות העמידה בלוחות הזמנים והעלאת ההשגות הנוגעות למכרז בשלב שאלות הבהרה ובמועד שנקבע להגשתן, כתנאי לתקיפתו, מעוגנת בפסיקה (ר' הגדרתו המקיפה של שלב זה ומהותו בע"מ 3190/02 קל בנין בע"מ נ' החברה לטיפול בשפכים רמת לבנים בע"מ, פ"ד נח(1) 590 (2003), וכן ר': עע"מ 1456/23 בן-אליעזר נ' מדינת ישראל משרד האוצר, החשב הכללי ומשרד הביטחון (10.12.2023)). מטרתו של שלב זה היא ליבון נושאים ועניינים באופן שקוף. פרסום המענה נועד למנוע שיח פנימי ולאפשר לכלל המציעים הפוטנציאליים להיחשף לתשובות שנתקבלו במסגרתו. הפרדה בין מענה לשאלות מציעים לבין מענה לשאלות ארגונים ציבוריים מעקרת מתוכן את זכות העמידה של ארגונים ציבוריים בהליכים נגד מכרז שנושאו חברתי; שכן משמעה המעשי הוא שאלה בהכרח לא יוכלו לעמוד בלוחות הזמנים שיביאו לתיקון מכרז.

8. הפרדה כזו אף פוגעת במטרה נוספת הנובעת משלב המענה לשאלות ההבהרה: פומביות התשובה של הרשות המינהלית עורכת המכרז. המענים לשאלות הבהרה של משרדי ממשלה מפורסמים בפומבי באתר הרכש הממשלתי, ונמנים על מסמכי המכרז אשר כלל הציבור יכול לגשת אליהם. זאת בניגוד למענה פרטני כגון זה שהועבר לעותרות לאחר תום שלב שאלות ההבהרה, אשר אינו נכלל במסמכי המכרז, ואין לציבור או למציעים פוטנציאלים גישה אליו. כך נשלל מידע חשוב, אשר יכול להיות רלוונטי גם למציעים, אך ורק משום שמי שהעלה את ההשגה או השאלה הוא ארגון ציבורי.

9. כפי שקרה כאן, כאשר המשיבה השיבה בסד הזמנים שקבעה ובמסגרת פומבית המפורסמת לציבור לגופים מסחריים ופרטיים, אולם את המענה לעותרות דחתה עד לשלושה ימים לפני סגירת תיבת ההצעות (לפי המועד שקבעה במכרז), ושלחה אותו בנפרד בלא להעלותו לאתר המכרז, תוך שהיא חורגת מחובתה שהמידע הנוגע למכרז יהיה פומבי ("אותה הנחת שכל ישר שלפיה מכירה שיש לציבור מעורבות ועניין בה, ראוי שתיעשה באורח פומבי", דברי השופט רובינשטיין בע"מ 9660/03 עיריית רחובות נ' אילן שבדרון, פ"ד נט(6) 241 (2005), סע' ט לחוות דעתו). כל זאת בפרט, משום שכפי שעולה מהמענה שנשלח, לא היתה למשיבה כל מניעה מנהלית או משפטית לעמוד בסד הזמנים שקבעה ביחס לפניית העותרות, ולפרסם את המענה לעותרות כחלק מהמענה לשאלות ההבהרה, כפי שעשה משרד הרווחה בדוגמאות שהובאו לעיל, שכן אין במענה דבר שלא נאמר על ידה בתכתובת עם העותרות שנמשכה מאז חודש יולי 2025.

10. לכל אלה מצטרפת אף העובדה, כי המשיבה ידעה יפה, או צריכה היתה לדעת, שלעותרות יש עניין בהוראות המכרז והן יבקשו לפנות ביחס אליו. ידיעה זו משליכה על סד הזמנים שנקבע, אשר בקושי איפשר הגשת העתירה, בין פרסום המכרז ביום 19.5.2026, הגשת שאלות הבהרה עד 27.5.2026, מענה לחלקן (כאמור, לא לאלה של העותרות) עד ליום 31.5.2026, ושבוע בלבד עד המועד האחרון להגשת הצעות, 8.6.2026; זה נדחה ברגע האחרון ביומיים. המשיבה שקבעה סד זמנים זה, אף לא טרחה ליידע את העותרות על פרסום המכרז החדש, למרות תכתובת ענפה וממושכת בין הצדדים בנושא שירותי התרגום החל מיולי 2025, וחרף בקשת העותרות לקבל עדכון על מועד פרסום המכרז (ר' נספח ע/19 לעתירה - מכתב שהועבר למשיבה שלושה שבועות בלבד לפני פרסום המכרז בפועל, ובו ביקשו העותרות מפורשות לעדכן עם פרסום המכרז).

11. אשר לבקשת המשיבה החלופית לתיקון העתירה נוכח המענה שמסרה באיחור ובחריגה בוטה מלוחות הזמנים שקבעה בהודעה על המכרז: המענה אינו כולל התייחסות עניינית חדשה, עובדתית או משפטית, והוא זהה לתשובות שכבר נמסרו על ידי המשיבה לעותרות חודשים לפני פרסום המכרז (נספחים ע/14 ו-ע/18 לעתירה). שוב אומרת המשיבה שהמכרז משקף את "תנאי השוק הקשים". שוב היא נתלית בפתרונות טכנולוגיים עתידיים כמענה לכשלים המקצועיים המידיים. שוב היא מתנערת מחובתה למיין, לסנן ולהכשיר מתורגמנים שבאים בשערי בתי המשפט בישראל, וחורצים גורלות בניסוחיהם ובדיוק תרגומיהם. המענה המאוחר אינו משנה דבר בעילת העתירה או בסעדים המבוקשים בה. העותרות התייחסו לכל הסוגיות במיצוי ההליכים שקדם להגשת העתירה, וכמובן – בעתירה עצמה. בנסיבות אלו, תיקון העתירה יהיה צעד טכני וחסר תוחלת, שכל מטרתו היא עיכוב נוסף של הדיון השיפוטי, שעה שהמשיבה עצמה היא זו שגרמה לדחיפות וללוחות הזמנים הדחוקים.

12. לסיכום : אין כל עילה למחיקת העתירה על הסף או לתיקונה. העתירה הוגשה במועד, תוך עמידה בלוחות הזמנים שנקבעו על ידי המשיבה עצמה, אשר היא שלא עמדה בלוח הזמנים ולא התייחסה במענה מטעמה שאותו קבעה עד ליום 31.5.2026, לפניית העותרות. אין אף צורך לתקן את העתירה בהיעדר כל שינוי (זולת ציון העובדה שבהמשך לאמור בסעי' 14-15 לעתירה, המשיבה השיבה לפניית העותרות ביום 7.6.2026, לאחר פרסום מענה לשאלות ההבהרה, וממילא לאחר הגשת העתירה, ללא שיהיה במענה לשנות לעניין הסעדים המבוקשים בעתירה או לעניין הטענות העובדתיות והמשפטיות).

13. אשר על כן, בית המשפט הנכבד מתבקש לדחות את בקשת המשיבה למחיקת העתירה על הסף או לחלופין לתיקונה, ולברר את העתירה לגופה. עוד מתבקש בית המשפט הנכבד ליתן צו ביניים בהינתן שהמועד האחרון להגשת הצעות במכרז נקבע ליום 17.6.2026, ולאחריו צפוי הליך הבחירה להתקדם במהירות ולהביא ליצירת עובדות מוגמרות.

10 ביוני 2026

מיכל תגיר, עו"ד

ב"כ העותרות